

Plan de Măsuri de Urgență Energetică

În urmă cu un an de zile, atunci când autoritățile române ”vedeau scăderi de prețuri la gaz și energie”, respectiv pe data de 9 august 2021, Asociația Energia Inteligentă a solicitat autorităților Române pregătirea unui Plan de Măsuri de Urgență Energetică, având în vedere pericolul iminenței creșterii prețului la toate formele de energie și a solicitat măsuri care să elimine atât abuzul unor furnizori asupra consumatorilor, cât și politici publice care să prevină/diminueze creșterea prețului la energie. (<https://asociatiaenergiainteligenta.ro/ro/realizarea-unui-plan-de-masuri-de-urgenta-energetica-pentru-a-reduce-impactul-socio-economic-determinat-de-cresterea-pretului-la-energie/>).

Reluăm Planul de Măsuri de Urgență Energetică propus de AEI, în urmă cu un an, prezentând direcțiile pe care le considerăm necesare a fi puse în aplicare (<https://asociatiaenergiainteligenta.ro/ro/solutii-pentru-piata-de-gaz-si-energie-de-la-1-aprilie-2022/?lang=ro>):

1. Diminuarea Fiscalității în energie

Autoritățile trebuie să înceapă cu reconsiderarea sistemului fiscal din energie. Ani la rând fiscalitatea în energie a fost în creștere, inelasticitatea din energie favorizând colectarea sigură și consistentă de bani la bugetul de stat. Această metodă a funcționat atât timp cât energia era produsă preponderent în România, în sisteme construite înainte de 1989, amortizate, cu costuri mici de producție când taxele și accizele aveau loc suficient astfel încât, încărcarea la nivel de preț să nu fie foarte mare la nivelul consumatorului final. Astăzi, România a devenit dependentă de importuri, are nevoie de dezvoltări masive de capacități de producție și astfel acest sistem fiscal trebuie obligatoriu adaptat pentru a diminua presiunea prețurilor mari asupra consumatorilor. Este adevărat această abordare va determina, obligativitatea reducerii costurilor publice (celebrele reforme administrative și de personal etc. pe care nu vrea nimeni să și le asume) și va aduce creșteri semnificative ale nivelului de impozitare al cetățenilor (un alt subiect tabu). Un alt element important al acestor construcții duplicitare în energie a fost taxa de cogenerare, în fapt un mecanism de subvenționare a consumatorilor de energie termică, de către toți consumatorii de energie electrică din România.

2. Măsuri urgente de reducere a prețului energiei

Aceste măsuri au ca și scop readucerea prețurilor la un nivel corect bazat pe costuri și pe profituri decente în piață prin modificarea legii gazelor și a energiei:

- a. Reglementarea pentru 12 luni a marjei de profit lunare la nivelul furnizorilor, traderilor și producătorilor de energie, va reduce prețurile de achiziție și vânzare gaze naturale, atât pentru contractele în derulare cât și pentru contractele noi încheiate.
- b. Eliminarea pentru 12 luni a TVA și a accizelor, va reduce prețurile de vânzare gaze naturale, atât pentru contractele în derulare cât și pentru contractele noi încheiate.
- c. Suspendarea Gas Release Program și regândirea acestuia sub forma unor Best Practice, obligatorii a fi realizate la nivelul fiecărui producător pentru a crește lichiditatea pieței românești, va elimina un fals deficit de gaze în piață și va contribui la reducerea prețurilor de achiziție
- d. Controale la furnizori pentru a preveni și depista măsurile abuzive din piață pe care unii dintre aceștia îl practică în raport cu consumatorii

1. Măsuri pentru reducerea sărăciei energetice și protejarea consumatorilor vulnerabili

În momentul de față se impune să se modifice Legea Consumatorului vulnerabil astfel încât prin această lege să fie ajutați toți consumatorii casnici și non casnici.

De asemenea se impun modificări la Legea Consumatorului Vulnerabil pentru atingerea unui deziderat important – reducerea sărăciei energetice:

extinderea aplicabilității legii de la ”stabilirea măsurilor de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie” la ”măsuri de diminuare a sărăciei energetice și de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie ;

stabilirea unor indicatori ai sărăciei energetice și impunerea prin lege a țintelor de diminuare a sărăciei energetice;

numirea unei entități responsabile cu diminuarea sărăciei energetice (în opinia Asociației aceasta ar trebui să fie Ministerul Energiei, minister numit responsabil cu elaborarea și ducerea la îndeplinire a Strategiei Energetice, strategie care trebuie să trateze și sărăcia energetică);

introducerea categoriei de consumator vulnerabil din considerente de lipsă de informare;

măsurile non-financiare propuse de AEI de diminuare a sărăciei energetice:

- a) asigurarea unor canale adecvate de informare, la nivel national si local;
- b) facilități de acces și conectare la sursele de energie disponibile necesare pentru asigurarea nevoilor energetice minimale;

c) aranjamente speciale de plată pentru clienții vulnerabili care nu pot achita factura, precum: eşalonarea plății în perioadele cu consum ridicat, termene de grație, nivelarea anuală a facturilor etc.;

d) evitarea deconectării consumatorului vulnerabil în perioadele cu consum ridicat;

e) măsuri destinate creșterii performanței energetice de tipul reabilitării termice a locuinței, respectiv de eficientizare a consumului, subsumate obiectivelor PNAEE de creștere a eficienței energetice în sectorul rezidențial.

f) abonamentul la gaze și energie, ca modalitate de acoperire a costurilor fixe și aplatizare a costurilor cu energia în perioada de iarnă

g) impozitarea diferențiată a locuințelor pe clase energetice

i) măsuri pentru implicarea furnizorilor de energie în activități de reducere a sărăciei energetice

1. Măsuri urgente de asigurare a funcționării pieței de energie

Depășirea momentelor critice privind facturile din această iarnă la energie trebuie să fie urmată de realizarea în regim de urgență, a unor acțiuni care să asigure reluarea funcționării normale a pieței de energie.

a. Impunerea, unui nou model de impozitare progresist al profiturilor furnizorilor/producătorilor, dar cu scopul unic de a reduce nivelul prețului și nu de a colecta bani la bugetul de stat

b. Obligativitatea indicării marjei comerciale practicate de furnizori în contracte și pe facturi,

c. Aplicarea modelului pentru aplatizarea vârfurilor de cost din perioadele de iarnă cu transferul costurilor în perioada cu minim de cost (perioada caldă). Rezervării de capacitate pe sistemele de distribuție concomitent cu introducerea tarifării binome în scopul aplatizării curbei de cost pentru consumatori pe perioada unui an și reducerea impactului facturilor asupra bugetului consumatorului în perioadele reci;

d. Obligativitatea realizării de către ANRE, Operatorii Bursieri de rapoarte săptămânale și lunare, publicate până cel mai târziu a 3 zi din săptămâna următoare și a 5 zi din luna următoare privind prețurile medii săptămânale/lunare pentru diversele tipuri de produse din energie.

e. Măsuri de stimulare a reducerii pierderilor de energie și creșterii eficienței energetice la operatori și consumatori

f. Separarea activității de trading de cea de furnizare, sub aspectul acționariatului, contabilității și managementului,

1. Măsuri sistemice pe termen lung de reducere a prețului energiei și asigurare a funcționării pieței

Dacă primele seturi de măsuri propuse au ca și scop stabilizarea și asigurarea funcționării societății românești, ele trebuie urmate de un Plan de acțiuni pe termen lung privind prevenirea apariției înor situații similare în viitor:

a. Master Planul creșterii a capacităților de producție, stocare, transport și distribuție a energie

b. Pregătirea consumatorilor pentru o piață liberalizată, prin programe de diseminare pentru consumatori

c. Restructurarea instituțiilor care trebuie să asigure funcționalitatea pieței libere – ANPC, Consiliul Concurenței, ANRE – prin ample măsuri de depolitizare, profesionalizare și eficientizare

d. Înființarea unei Entități pentru Soluționarea Alternativă a Litigiilor, entitate care să medieze conflictele comerciale dintre consumatori și furnizori, în condițiile în care nici una dintre entitățile existente nu are această posibilitate în prezent

e. Realizarea unei strategii de diminuare a sărăciei energetice și protejarea a consumatorilor vulnerabili

f. Definirea unui Nou Model Energetic în concordanță cu cerințele prezente și viitoare care să asigure necesarul energetic românesc în următorii 50 de ani în concordanță cu constrângerile sociale, de mediu etc. România trebuie să accepte că sistemul românesc energetic nu mai face față tuturor cerințelor prezente și viitoare, este dependent de sursele de import, și trebuie să creioneze urgent strategii clare și realiste de Securitate Energetică și de definire a unui Nou Model Energetic Național, în contextul evoluțiilor viitoare.

1. Măsuri pentru cazuri de nefuncționare a pieței și cazuri de urgență energetică

Când ne confruntăm cu creșteri repetate de 20 – 30% a prețului la nivel de câteva zile, nu mai putem vorbi de o piață liberă pe deplin funcțională. O piață disfuncțională a energiei, cu un dezechilibru mare între cerere și ofertă, impune o altă abordare, care trebuie legiferată. Este important să se stabilească când se aplică astfel de măsuri și mai ales să se prevină ca aceste măsuri să fie utilizate în scop populist.

Introducerea unor acțiuni de reglementare a pieței pentru o perioadă determinată (gaze, energie electrica) se poate realiza conform Legii 21/1996 cu toate modificările ulterioare, care prevede la Art. 4 (3) În împrejurări excepționale, precum: situații de criză, dezechilibru major între

cerere și ofertă și disfuncționalitate evidentă a pieței, Guvernul poate dispune măsuri cu caracter temporar pentru combaterea creșterii excesive a prețurilor sau chiar blocarea acestora.

Asemenea măsuri pot fi adoptate prin hotărâre pentru o perioadă de 6

luni, care poate fi prelungită succesiv pentru durate de câte cel mult 3 luni, cât

timp persistă împrejurările care au determinat adoptarea respectivei hotărâri.

Astfel, considerăm că în baza alin 3, art 4 din Legea 21/1996 este necesară modificarea legii 123/2012 în care să se prevadă că la dezechilibre majore preconizate între cerere și ofertă, se vor aplica următoarele măsuri:

a. „Cap la pret final” pentru fiecare furnizor, cu plafonarea profitului furnizorului/producerului și mecanism de recuperare costuri,

b. Suspendarea temporară a exporturilor,

c. Introducerea coșului de import astfel încât cantitățile de energie (gaze și energie electrică) importate să fie distribuite în mod unitar la nivelul tuturor consumatorilor

d. Plafonarea pe termen scurt a prețului producătorilor pentru energia/gazele nevândute

e. Măsuri de acoperire a cererii de gaze, energie electrică etc. în iarna următoare: Definierea conceptului de Societate de Securitate Energetică Strategică, cu scopul de achiziționare de gaze/energie electrică pentru acoperirea eventualelor crize energetice,

Atunci când ne îndreptăm către o lipsă acută a gazelor și a energiei electrice, considerăm că se impune activarea art 24 și art 176 din legea energiei și a gazelor pentru derularea de urgență a unui plan de măsuri (În cazul unor situații neașteptate de criză pe piața de energie/gaze și în cazul în care este amenințată siguranța fizică ori securitatea persoanelor, a aparatelor sau a instalațiilor ori integritatea sistemului, operatorul de transport și de sistem propune ANRE și ministerului de resort adoptarea unor măsuri de siguranță) care să cuprindă:

a. Măsuri de acoperire a cererii de gaze, energie electrică etc. în iarna următoare: activarea imediată a societăților de Securitate Energetică Strategică (care trebuie definite și operaționalizate), pentru a achiziționa/depozita gaze care ar putea preveni o criză energetică,

b. Realizarea unor depozite strategice de înmagazinare a gazelor naturale.

c. Realizarea unui plan de măsuri de diminuare a livrării gazelor naturale/energie electrică către anumiți consumatori industriali, ori de câte ori există situații de deficit masiv și metode de compensare a pierderilor înregistrate de aceștia;

d. Realizarea unui plan de măsuri de diminuare a livrării gazelor naturale/energiei electrice către anumiți consumatori non casnici neindustriali, ori de câte ori există situații de deficit masiv, prin reducerea activității/trecerea în online (școli, grădinițe, sedii administrative, birouri);

e. Raționalizarea gazelor extrase din depozitele de înmagazinare, în situații previzibile de deficit masiv, cu compensarea pierderilor înregistrate de cei care sunt prejudiciați de lipsa de acces la propriile gaze din depozite.

f. Introducerea de urgență a:

1. Contractelor de rezervare de capacitate discontinue;

2. Contractelor intreruptibile de livrare a gazelor și energiei electrice;

3. Racordări noi condiționate de existența unei surse alternative de energie (sisteme duale de alimentare) pentru anumite categorii de consumatori.

Aceste măsuri trebuie implementate și atent supravegheate pentru a veni în sprijinul consumatorilor.

În situații extreme România trebuie să fie capabilă să intervină și să se meargă până la preluarea unor companii din energie care vor fi în incapacitatea de a funcționa urmare a lipsei lichidităților sau din alte considerente și care pot bloca piața de gaze și/sau energie.